

De zonnewijzer

Maarten 't Hart

De zonnewijzer

Roman

GROTE *letter*

Uitgeverij De Arbeiderspers
Amsterdam · Antwerpen

Copyright © 2002 Maarten 't Hart

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van BV Uitgeverij De Arbeiderspers, Herengracht 370-372, 1016 CH Amsterdam. *No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from BV Uitgeverij De Arbeiderspers, Herengracht 370-372, 1016 CH Amsterdam.*

Oorspronkelijke omslag: Nico Richter
Omslagontwerp grote letter editie: Kelvin Covalo

ISBN 978 90 295 7891 2 / NUR 301

www.arbeiderspers.nl

Roos was dood en ik wist niet wat ik aan moest trekken. Was het maar winter, dacht ik, dan trok ik mijn lange, zwarte jas aan. Wie ging er nou dood in de zomer? Akkoord, het was een Hollandse nepzomer, met kille, klamme dagen. Al vanaf begin juni heerste de West-Europese moesson. Niettemin, een winterjas, dat ging niet. Wat dan?

Hoe eigenaardig om, terwijl je beste vriendin was doodgegaan, verbeterd, bijna woedend, het ene kledingstuk na het andere uit je hangkast te grissen en op je bed te kwakken. Toen drie kwart van mijn fletse, armzalige garderobe op mijn twijfelbaar uitgestald lag, liet ik me moedeloos op een stoel vallen. ‘Waarom in godsnaam?’ snauwde ik tegen de deurposten. Ik wist dat ik snel moest opstaan. Als ik bleef zitten, zou ik langzaam verstenen. Op het moment dat mijn blik in het rouwcentrum vluchtig over het glazen deksel van haar kist heen was gegleden, en ik haar doodstille, blauwbleke gezicht zag, had een asgrauwe moedeloosheid mij overrompeld. Zolang je in beweging bleef, kon je die op afstand houden; ging je liggen of zitten, dan zakte je weg in mijnschachten waar zelfs de dichter van psalm 130 geen weet van had gehad. ‘Uit diepten van ellenden roep ik met mond en hart.’ Die had nog kunnen roepen!

‘De dood, de dood, het doodgaan en de doden,’ mompelde ik, een dichtregel van Du Perron, en ik stond weer op. Vastberaden greep ik het zwarte jasje van mijn Vertigo-pakje. Het was mijn eerste keus geweest. Omdat ik het van Roos had ge-

kregen, leek het a priori onbruikbaar. Naar een crematie in kleren van de overledene?

Onbetwistbaar verreweg het mooiste pakje dat ik bezat. Bovendien diepzwart, dus bij uitstek geschikt voor zo'n plechtigheid. Maar de zoom van de rok reikte net tot mijn knieschijf, en het jasje was getailleerd. Nogal uitdagend, kon dat bij een crematie? Goed, dat moest ik compenseren door mijn haar op te steken. Daarmee kon ik dan tevens camoufleren dat het lang en piekerig was. Binnenkort moest ik onverwijld naar de kapper. Toen ik het Vertigo-pakje had aangetrokken en zag dat ik er iets te zwaar voor was geworden, mompelde ik: 'Als ik het aantrek, moeten er beslist donkere kousen bij.' Had ik nog een donkere panty zonder ladders? In de onderste lade van mijn hangkast vond ik twee paar, vijftien dernier, met in ieder been een haal. Van beide panty's knipte ik rücksichtslos het aangetaste been af. Aldus had ik twee gemutileerde panty's die ieder één gaaf been opleverden. Of ze volmaakt gelijk oogden en glansden – ik wist het niet zeker, maar wat moest ik anders? Tijd om er nog op uit te gaan had ik niet. Bovendien: op maandagmorgen waren de winkels dicht. Voordat ik beide panty's aantrok deed ik eerst handschoentjes aan. Zonder glacés kousen aantrekken, zo weer een ladder.

Toen zat ik met het probleem van de tas. Ik had een goedkoop zwart laktasje. Kon dat bij zo'n duur pakje? Het moest maar.

Ook over mijn schoenen ging ik langdurig met mezelf in conclaaf, maar uiteindelijk stond ik op zwarte pumps in de kille zomerregen bij de bushalte. Omdat ik daar stond te staan, kwam die verschroeiende mismoedigheid onverbidde-

lijk opzetten, zodat ik, toen een zwenkbus eindelijk slippend remde, amper in staat was in te stappen. Bij het station moest ik overstappen. Daar stond de bus naar de begraafplaats gelukkig al startklaar.

Toen we Rhijnhof naderden, brak de lucht. Dartele wolkes duwden het grijze moessondek naar Duitsland. Op het moment dat ik bij Boeketterie Datura uitstapte kwam zelfs de zon door; ik liep voor gek met mijn zwarte paraplu.

In de wandelgangen van het crematorium werden we staande gehouden. De vorige crematie bleek uitgelopen. Ik stelde vast dat het Vertigo-pakje er spannend uitzag. Of reageren mannen sowieso hitsiger op een kerkhof of in een crematorium? Hoe het ook zij, bekijks had ik.

Toen ik op mijn pumps oprukte naar de grote klapdeuren van de aula, werd ik aangeklampt door een bejaarde stropdasdrager.

‘Kende u Roos goed?’

‘Het was mijn beste vriendin,’ zei ik pinnig.

‘Niet te geloven,’ zei de man, ‘zomaar opeens dood... en nog zo jong.’

‘Volgende week,’ zei ik, ‘zou ze drieënveertig zijn geworden. Ze was een Leeuwin. In die stomme astrologieboekjes staat altijd dat Leeuwen zo’n mooi postuur hebben, kaarsrecht lopen, kordaat handelen. Bij haar klopte dat alsof ze ervoor geschapen was om het gelijk van die achterlijke sterrenwichelars te bewijzen...’

Geschrokken hield ik op. Vanwaar zo’n flux de paroles tegen iemand die ik nog nooit had gezien? En dan nog op zo’n bitse toon.

‘Wat u zegt,’ zei de oude man even vriendelijk als onverstoorbaar, ‘ze zag er altijd geweldig uit. En prachtig kaarsrecht, net wat u zegt, kaarsrecht...’

Er volgde nog meer, maar ik hoorde het niet, ik dacht: zou Thomas er zijn? Tussen de mensen die voor mij queuden ontwaarde ik hem niet. Toen ik mij omwendde, keek ik in het gezicht van een van zijn voormalige collega’s. Ofschoon jonger dan Thomas was deze jaren geleden, op grond van opzienbarend onderzoek naar bloeddrukverlagende middelen, tot opvolger van de hoogleraar farmacologie benoemd. Thomas uiteraard verbitterd. Had destijds eerst zijn woede op mij uitgeleefd en toen elders gesolliciteerd. Was nu zelfs het land uit. Niet aan terugdenken, hield ik mezelf voor, alles beter dan zo’n verpest, kinderloos huwelijk.

‘Hallo,’ zei de hypertensiehoogleraar, ‘weet jij of Thomas ook komt?’

‘Dat vroeg ik me net af,’ zei ik, ‘maar misschien weet hij niet dat Roos gestorven is.’

‘Heb jij hem dan niet gebeld?’

‘Nee,’ zei ik kortaf.

Ik schrok zelf van mijn snibbige toon. Hij wendde zich tot zijn echtgenote, die er op haar paasbest uitzag in een eigeel pakje, en zei verongelijkt: ‘Om één uur zou het beginnen, en nu is het al tien over één.’

‘Maakt voor Roos geen bal meer uit,’ zei Marjolein spottend, ‘en je toespraak staat op papier, dus wat kan ’t je schelen of ’t een paar minuten later begint.’

‘Stipt op tijd, daar houd ik van.’

‘Net als de dood,’ zei Marjolein.